

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/84/2023
Identifikačné číslo spisu:	3707200582
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3707200582.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. v spore žalobkyne U. M., narodenej XX. U. XXXX, T. P. XXX, zastúpenej P. Y. M., T. P. XXX, proti žalovaným 1. Š. F., narodenej XX. T. XXXX, T. P. XXX, 2. H. F., narodenému XX. Y. XXXX, F. W., H. XXXX/X, 3. G. B. O., narodenej XX. E. XXXX, T. P., W. XXX, zastúpenej obchodnou spoločnosťou JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r. o., Považská Bystrica, Šoltésovej 346/1, IČO: 36 860 654, 4. P. P., narodenej XX. P. XXXX, T. P. XXX, t. č. Domov dôchodcov M. P. - F., žalovaní 1., 2. a 4. zastúpení obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Pavel Loduha, s.r.o., Považská Bystrica, Slovenských partizánov 1131/51, IČO: 50 469 258, 5. P. B. M., narodenej XX. Y. XXXX, T. P. XXX, zastúpenej advokátkou JUDr. Zuzanou Tomášovou, Považská Bystrica, Železničná 12, o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na bývalom Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 10C/5/2007, o dovolaní žalovaných 1., 2. a 4. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 14. septembra 2022 sp. zn. 6Co/43/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni voči žalovaným 1., 2., 4. náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1.1. (Od 01. júna 2023) bývalý Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 14. decembra 2020 sp. zn. 10C/5/2007 (v poradí tretím) zamietol žalobu žalobkyne o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a rozhodol, že žalovaní 1. až 4. majú nárok voči žalobkyni na náhradu trov konania a právneho zastúpenia v rozsahu 100 % a žalovanej 5. nárok na náhradu trov konania nepriznal. V dôvodoch rozsudku uviedol, že parcela č. 3903 najskôr zapísaná v pozemkníkovej vložke č. 1032, k. ú. T. P. o výmere 1511 m², bola neskôr vedená na dvoch listoch vlastníctva, a to LV č. XXXX, v ktorom bola žalobkyňa zapísaná ako podielová spoluvlastníčka v podiele 1/5 a LV č. XXXX, v ktorom je žalobkyňa zapísaná ako podielová spoluvlastníčka v podiele 1/10. Na oboch LV výmera tejto parcely je 1193 m². Na LV č. XXXX z 03. 06. 2009 ako ani z aktuálneho dátumu žalovaná 5. ako podielová spoluvlastníčka tejto parcely nie je zapísaná, preto v spore

nie je vecne pasívne legitimovanou stranou a okresný súd voči nej žalobu zamietol. Dôvodom zamietnutia žaloby voči žalovaným 1. až 4. bola skutočnosť, že len títo nehnuteľnosť od doby transformácie/zrušenia družstva a vydania pozemku družstvom len žalovaným 1. až 4. užívali, čo potvrdila aj svedkyňa G.. O., ktorá v čase vydania pozemku družstvo na družstve pracovala a zúčastnila sa rozmerania danej parcely asi v roku 1993 alebo na jar roku 1994. Podľa výpovede svedkyne žalobkyňa vtedy prehlásila, že ona už má svoju časť parcely za plotom, preto sa zvyšok parcely delil medzi 4-och spoluvlastníkov podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov. Žalobkyňa vtedy tiež uviedla, že parcelu treba merať od stĺpika na jej plote a odtiaľ sa meranie vykonalo. Z uvedeného je podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že žalovaní 1. až 4. v dobrej miere predmetnú parcelu užívali ako svoju vlastnú minimálne od roku 1994 s tým, že každý z nich užíval len časť podľa svojho podielu. Žalobkyňa si svoju časť, teda svoj podiel, už pričlenila k svojej pôvodnej parcele PKN 3902, pričom v súčasnosti je táto časť KNE parcely č. 3903 o výmere 120 m² súčasťou KNC parcely č. 1138/2, ktorá je vo vlastníctve žalovanej 5.. Vychádzajúc zo záveru, že žalovaní 1. - 4. ako spoluvlastníci nehnuteľnosť vydržali a žalobkyňa má prihradených 120 m² z pôvodnej KNE parcely č. 3903 je zrejmé, že užíva svoj podiel z KNE parcely práve v tejto časti a nemôže sa v tomto konaní domáhať zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Okresný súd ďalej uviedol, že časť pôvodnej PKN parcely č. 3903 sa nachádza nad cestou a má výmeru 123m² (z ktorých by na podiel žalobkyne 1/10 pripadala výmera 12,3m²), podľa geometrického plánu G.. X. v parcele KNC č. 1179/2, ktorá je síce evidovaná na katastrálnej mape, avšak list vlastníctva na ňu nie je založený. Okresný súd uvedené v tomto konaní nemohol riešiť a nemohol ani len čiastočne žalobkyni vyhovieť.

2.1. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. septembra 2022 sp. zn. 6Co/43/2021 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobkyne a žalovaných 1. až 4. k pozemku nachádzajúcemu sa v katastrálnom území T. P., obec T. P., okres F. W., zapísanému na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela registra E č. 3903 - orná pôda, vo výmere 1193 m² a vyporiadal ho tak, že: - do výlučného vlastníctva žalobkyne U.Í. M., rod. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. P., W. XXX sa prikazujú novovytvorené parcely registra C č. 1137/7 - orná pôda, vo výmere 107 m² a č. 1179/2 - ostatná plocha, vo výmere 12 m², - do výlučného vlastníctva žalovanej 1. Š. F., rod. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. P. XXX sa prikazujú novovytvorené parcely registra C č. 1137/8 - orná pôda, vo výmere 214 m² a č. 1179/6 - ostatná plocha, vo výmere 25 m², - do výlučného vlastníctva žalovaného 2. H. F., rod. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. W., H. XXXX/X sa prikazujú novovytvorené parcely registra C č. 1137/9 - orná pôda, vo výmere 214 m² a č. 1179/7 - ostatná plocha, vo výmere 25 m², - do výlučného vlastníctva žalovanej 3. G.. B.Í. O., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. P., W. XXX sa prikazujú novovytvorené parcely registra C č. 1137/11 - orná pôda, vo výmere 78 m², č. 1136/2 - orná pôda, vo výmere 243 m² a č. 1179/9 - ostatná plocha, vo výmere 36 m², - do výlučného vlastníctva žalovanej 4. P. P.D., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. P. XXX sa prikazujú novovytvorené parcely registra C č. 1137/10 - orná pôda, vo výmere 214 m² a č. 1179/8- ostatná plocha, vo výmere 25 m², ktoré parcely boli vytvorené geometrickým plánom č. 13/2022 vyhotoveným dňa 27.05.2022 G.. U. F., úradne overeným Okresným úradom Považská Bystrica, katastrálny odbor pod č. 532/2022 dňa 13.07.2022, ktorý geometrický plán je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku. Žalobu proti žalovanej 5. zamietol a rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá na náhradu trov konania právo. Zároveň upravil účtárenie súdu, aby po vyhlásení tohto rozsudku vyplatila žalobkyni nespotrebovanú zálohu na znalečné v sume 100,- eur, zloženú P. Y. M. pod položkou registra 1/2022 a VS: 3000003622 a žalovanej 3. nespotrebovanú zálohu na znalečné v sume 0,06 eur, zloženú JUDr. Dušanom Divkom pod položkou registra 2/2022 a VS: 3000003822.

2.2. Odvolací súd za aplikácie § 46 ods. 1, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1, § 141 ods. 1 a § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 40 ods. 1 stredného Občianskeho zákonníka (zákon č. 141/1950 Zb. v znení účinnom od 01. januára 1951 do 31. marca 1964), § 7 a § 70 ods. 1 katastrálneho zákona po zopakovaní a doplnení dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie konštatoval, že strany sporu sú podieloví spoluvlastníci pozemku v katastrálnom území a obci T. P., okres F. W., zapísanému na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela registra E č. 3903 - orná pôda, vo výmere 1193 m², a to žalobkyňa v podiele 1/10, žalovaná 1. v podiele 1/5, žalovaný 2. v podiele 1/5, žalovaná 3. v podiele 3/10 a žalovaná 4. v podiele 1/5. Vychádzajúc z § 70 v spojení s § 7 katastrálneho zákona žalovaní 1. až 4. mohli spochybňovať, že žalobkyňa na pozemku parc. reg. E č. 3903 v k. ú. T. P. spoluvlastnícky podiel

nemá, avšak svoje tvrdenie v spore nepreukázali. Potrebné je vychádzať z toho, že možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním bola zavedená až novelou Občianskeho zákonníka zákonom č. 131/1982 Zb. účinnou od 01. apríla 1983. Obmedzený bol však rozsah subjektov vydržania (na občanov) aj rozsah predmetov vydržania, keď nebolo možné vydržať vlastnícke právo najmä k pozemkom. Novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb. účinnou od 01. januára 1992 boli tieto obmedzenia odstránené. V súvislosti s vydržaním vlastníckeho práva k pozemku táto zmena zákona umožnila započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 01. januárom 1992. Ak teda držiteľ pozemku (t. j. ten, kto s pozemkom nakladal ako s vlastným) spĺňal k 01. januáru 1992 podmienku nepretržitej držby trvajúcej po dobu 10 rokov a zároveň bol držiteľom oprávneným (t. j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu pozemok patrí), nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo k pozemku vydržaním. Odvolací súd potom nemohol prisvedčiť názoru žalovaných 1. až 4., že žalobkyňa už nie je podielovou spoluvlastníčkou pozemku parc. reg. E č. 3903. Ani žalovanými tvrdené priplotenie si časti pôvodnej PKN parc. č. 3903 k parcele PKN č. 3902 žalobkyňou v 70-tych rokoch 20. storočia nesmeruje k vydržaniu vlastníckeho práva zostávajúcej časti parcely PKN č. 3903 žalovanými 1. až 4. resp. ich právnymi predchodcami. Uvedené svedčí len o tom, že žalobkyňa sa chopila držby nejakej časti pôvodnej PKN parcely, nie však o tom, že by sa držby zostávajúcej časti - dobromyseľne alebo nie - chopili žalovaní 1. - 4.. Až do obdobia okolo r. 1993, kedy bola poľnohospodárskym družstvom vydaná táto parcela a žalovaní 1. až 4. ju začali užívať, sa nedá hovoriť o držbe tohto pozemku na strane žalovaných. Chýba preto základný predpoklad vydržania vlastníckeho práva k parcele reg. E č. 3903 žalovanými 1. až 4. následkom uvedeného priplotení si časti pôvodnej parcely PKN č. 3903 k parcele PKN č. 3902 žalobkyňou v 70-tych rokoch 20. storočia, a to držba zostávajúcej časti parcely žalovanými 1. - 4..

2.3. Ani tvrdené uchopenie sa držby pozemku žalovanými 1. až 4. po jeho vydaní z poľnohospodárskeho družstva v roku 1993 alebo 1994 podľa názoru odvolacieho súdu nemôže viesť k záveru, že žalobkyňa stratila svoj spoluvlastnícky podiel na parcele reg. E č. 3903. Takéto konanie žalovaných 1. až 4., aj keby bolo sprevádzané nimi tvrdným postojom žalobkyne, že z vydávaného pozemku nič nechce, lebo svoje už má, nesvedčí o oprávnenej držbe žalovaných 1. až 4.. Títo si boli podľa odvolacieho súdu vedomí, že vydávaný pozemok je v podielovom spoluvlastníctve a jedným zo spoluvlastníkov je aj žalobkyňa. V konaní netvrdili a nebolo preukázané zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pred vydaním pozemku poľnohospodárskym družstvom. Tvrdný postoj žalobkyne nemožno považovať za prevod jej spoluvlastníckeho podielu na ostatných podielových spoluvlastníkov. Pre platnosť takéhoto právneho úkonu chýba zákonom vyžadovaná písomná forma a aj prípadné vydržanie je nemožné pre neospravedlňiteľnosť právneho omylu konajúcich.

2.4. Odvolací súd uvažoval, či by uvedené konanie žalobkyne mohlo byť dôsledkom reálneho rozdelenia PKN parcely medzi podielových spoluvlastníkov. Žalovaní 1. až 4. však žiadnu dohodu podielových spoluvlastníkov o rozdelení spoločného pozemku, ktorá by predchádzala priploteniu časti pôvodnej parcely PKN č. 3903 k parcele PKN č. 3902 žalobkyňou v sedemdesiatych rokoch 20. storočia netvrdili. Okrem toho takúto deľbu (ktorú bolo možné do roku 1951 v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Československej republiky uverejneného v Úradnej zbierky rozhodnutí Najvyššieho súdu Československej republiky pod č. 911/1932 považovať za reálne rozdelenie spoločnej nehnuteľnosti) nemožno od 01. januára 1951 považovať za súladnú s právom pre nedostatok právnu úpravou vyžadovanej písomnej formy (§ 40 ods. 1 stredného Občianskeho zákonníka a § 46 ods. 1 a § 141 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Nedostatok písomnej formy zakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu o rozdelení spoločnej nehnuteľnosti a nemôže viesť k vydržaniu vlastníckeho práva z dôvodu neoprávnenej držby, ktorá je založená na neospravedlňiteľnom právnom omyle.

2.5. Keďže pri obhliadke na mieste samom ani z vykonaného dokazovania odvolací súd nezistil žiadnu skutočnosť brániacu reálnemu rozdeleniu spoločného pozemku medzi jeho spoluvlastníkov podľa výšky ich spoluvlastníckych podielov (§ 142 ods. 1 OZ) doplnil dokazovanie vykonaním znaleckého dokazovania znalcom G.. U. F., ktorý podal písomný znalecký posudok č. 13/2022 zo dňa 17. júla 2022 spolu s geometrickým plánom č. 13/2022 zo dňa 27. mája 2022, úradne overeným Okresným úradom Považská Bystrica, katastrálny odbor pod č. 532/2022 dňa 13. júla 2022. V súlade s týmto geometrickým plánom odvolací súd rozdelil pozemok parc. reg. E č. 3903 na pozemky - parcely KN-C 1137/7 o výmere 107 m² a KN-C 1179/2 o výmere 12 m², čo predstavuje spolu 119 m² a zodpovedá spoluvlastníckemu podielu 1/10 žalobkyne a na tri skupiny parciel, ktoré zodpovedajú spoluvlastníckemu

podielu 1/5 žalovaných 1., 2. a 4., a to parcely KN-C 1137/8 a 1179/6, KN-C 1137/9 a 1179/7, KN-C 1137/10 a 1179/8 - každá skupina má výmeru 214 m² a 25 m², čo spolu predstavuje 239 m². Posledná skupina predstavuje spoluvlastnícky podiel 3/10 žalovanej 3. a obsahuje parcely KN-C 1137/11, 1136/2 a 1179/9, spolu o výmere 357 m². Voči žalovanej 5. odvolací súd žalobu zamietol pre nedostatok pasívnej legítimácie.

2.6. O nároku na náhradu trov (celého) konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (v ďalšom aj „CSP“). Vychádzal z toho, že žalobkyňa uplatnila dva nároky - domáhala sa určenia hranice medzi PKN parcelami 3903 a č. 3902 a žiadala aj zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k pozemku - parcele reg. E č. 3903 v k. ú. T. P. Prvý z nárokov bol právoplatným rozsudkom súdu prvej inštancie č. k. 10C/5/2007-256 zo dňa 21. novembra 2011 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 4Co/488/2011-285 zo dňa 21. novembra 2013 zamietnutý. Žalobe o druhom z uplatnených nárokov bolo vyhovie. Žalovaná 3. sa v priebehu sporu voči žalobkyňi domáhala vzájomným návrhom určenia, že nie je podielovou spoluvlastníčkou parcely reg. E č. 3903. Tento vzájomný návrh bol právoplatným rozsudkom súdu prvej inštancie č. k. 10C/5/2007-256 z 21. novembra 2011 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu č. k. 4Co/488/2011-285 z 21. novembra 2013 zamietnutý. Vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanými 1. až 4. to znamená, že žiadny z nich nebol v spore plne procesne úspešný. Žalobkyňa bola úspešná so zrušením a vyporiadanim podielového spoluvlastníctva, ale neúspešná ohľadne druhého z uplatnených nárokov. Žalovaní 1., 2. a 4. boli úspešní pokiaľ ide o žalobkyňu uplatnené určenie hraníc medzi PKN parcelami a neúspešní v časti konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktorému odporovali až do tohto rozhodnutia odvolacieho súdu s poukazom na to, že žalobkyňa už nie je podielovou spoluvlastníčkou predmetnej parcely reg. E. Rovnako tak bola procesne neúspešná v tejto časti konania žalovaná 3., ktorá bola procesne neúspešná aj v časti jej vzájomného návrhu; procesne úspešná bola pri nároku žalobkyne na určenie hraníc PKN parciel. Žiadna zo strán sporu tak nebola v konaní celkom úspešná, preto bude podľa odvolacieho súdu spravodlivé, aby si každá strana znášala svoje trovy sama a protistrane nebola uložená ich náhrada. Odvolací súd

súladi s § 255 ods. 2 CSP rozhodol potom tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Uvedené rozhodnutie zahŕňa aj náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou 5., ktorá bola v spore plne procesne úspešná, ale voči žalobkyňi i neuplatnila náhradu trov konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1., 2. a 4. dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Porušenie svojho práva na spravodlivý proces žalovaní 1., 2. a 4. (ďalej aj „dovolateľa“) videli v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu. V konkrétnostiach namietli, že sa odvolací súd nezaoberal vyhodnotením dôkazov, ktoré preukazovali, že žalobkyňa si už v minulosti prisvojila časť parcely KN E č. 3903 kat. úz. T. P., keď znalec G.. U. F. uviedol, že rozdiel výmer je umiestnený v časti parc. č. KN C 1138/1, pričom aj znalec G.. X. uviedol, že pôvodná výmera parcely PKN č. 3903 bola 1511 m². Táto vada mala podľa dovolateľov vplyv na rozhodnutie vo veci samej, keď bolo zrušené podielové spoluvlastníctvo iba k časti parcely KN E č. 3903, v ktorej bol priznaný žalobkyňi podiel, hoci tento už mala reálne privlastnený. Na uvedenom nič nemení prevod KN C parc. č. 1138/1 na žalovanú 5. Argumentovali, že existuje množstvo dôkazov preukazujúcich hranice parc. č. KN E 3903 k. ú. T. P. V časti dovolania označenej ako „K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP“ uviedli, že odvolací súd napriek vyjadreniu znalcov a svedkov vychádzal iba z výmery uvedenej na liste vlastníctva č. XXXX, čím žalobkyňu zvýhodnil. V geometrickom pláne zhotovenom G.. M. č. 86/00 je výmera KN C parc. č. 1138/1 943 m² a v geometrickom pláne zhotovenom G.. M. č. 9/01 je jej výmera 824 m². Rozdiel týchto výmer podľa dovolateľov predstavuje plochu, ktorú si žalobkyňa prihradila. Súd potom vyvodil nesprávny právny záver, keď zrušil podielové spoluvlastníctvo k KN E parc. č. 3903 iba vo výmere 1193 m², a nie k výmere predstavujúcej súčet výmery 1193 m² s výmerou plochy zakreslenej G.. X. v geometrickom pláne č. 10C-5/2007, t. j. plochy, ktorá by sa v predĺžení cez cestu (č. 1161) napojila na KN C parc. č. 1179/2, ktorá tiež vznikla z KN E parc. č. 3903.

4.1. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že G.. U. F. zameral pozemok KN C parc. č. 3903 s výmerou 1193 m² v prítomnosti senátu odvolacieho súdu, žalovaní pred znalcom aj senátom

odvolacieho súdu hranice parcely potvrdili. Žalovaní nadužívajú aj parcelu č. 3904. G.. X. bol vyčiarknutý zo zoznamu znalcov. Žalobkyňa vyvrátila tvrdenie tohto znalca, že pôvodná výmera PKN parc. č. 3903 bola 1511 m² a jej časť si žalobkyňa prihradila. G.. X. nepoužil PK mapu č. 29, v ktorej sú zakreslené hranice KNE 3903. Žalovaní na jednej strane tvrdia, že žalobkyňa si svoj podiel 12/10 prihradila, na druhej strane sa v konaní sp. zn. 5C/8/2010 domáhajú vydania tejto časti. Výpočutí svedkovia sú väčšinou priami rodinní príslušníci žalovaných, ktorí nevedeli na mieste samom ukázať, kadiaľ išla stará hranica medzi parcelami 3903 a 1138/1 KNC, predtým PKN 3902. Poukázala na vyjadrenie zo 06. augusta 2014 Okresného úradu, katastrálneho odboru Považská Bystrica. Za správne považuje rozhodnutie o tom, že nikto zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

4.2. Žalovaná 3. sa k dovolaniu žalovaných 1., 2. a 4. vyjadrila tak, že s dovolaním súhlasí.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolatelia odvodzovali prípustnosť dovolania od ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8. Dovolatelia vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP namietali nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a hodnotenie dôkazov. Dovolací súd zdôrazňuje, že podľa jeho konštantnej judikatúry nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

9. K námietkam žalovaných 1., 2. a 4. týkajúcim sa nedostatočného odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že k naplneniu práva strany sporu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda prijateľnosť, racionálnosť a presvedčivosť jeho skutkových aj právnych záverov pre širšiu právnickú aj laickú verejnosť. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre

rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko, Hiro Balani c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko, Higgins c. Francúzsko).

10. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 zo dňa 20. septembra 2022 vyplýva, že zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).

11. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

12. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

13. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne, ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

14. Na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplývali alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), hodnotenie dôkazov z iných, než z vyššie uvedených dôvodov, nie je možné preskúmať dovolacím súdom.

15. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňajú vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 393 CSP, preto ich nemožno považovať za neodôvodnené. Potrebne je zdôrazniť, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu prvoinštančným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

16. Dovolatelia mali za to, vychádzajúc z rozdielnych výmer parcely KN E parc. č. 3903 v kat. úz. T. P., že sa odvolací súd nezaoberal hodnotením dôkazov preukazujúcich, že si žalobkyňa prisvojila časť

uvedenej parcely a „priplotila“ ju ku KN C parc. č. 1138/1 ako vyplýva aj z vykonaného znaleckého dokazovania znaleckým posudkom znalca G.. F. resp. G.. X. a geometrických plánov zhotoviteľa G.. M. predložených žalobkyňou. Celá dovolacia argumentácia smerovala k tvrdeniu dovolateľov, že odvolací súd zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo ku KN E parc. č. 3903 vo výmere 1193 m2, a nie k výmere „predstavujúcej súčet výmery 1193 m2 s výmerou plochy zakreslenej G.. X. v geometrickom pláne č. 10C-5/2007“.

17. Pre posúdenie opodstatnenosti dovolacej argumentácie žalovaných 1., 2., 4. je potrebné upriamiť pozornosť na relevantné dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý žalobe vyhovel z dvoch hlavných dôvodov. Odvolací súd v prvom rade dospel k záveru, že žalovaní 1. až 4. nemohli vydržať (spolu)vlastníctvo k pozemku KN E parc. č. 3903 vo výmere 1193 m2 (t. j. k časti pozemku v spoluvlastníctve v tom čase žalovaných 1. až 4. a žalobkyne, ktorá „zostala“ po „priplotení“ časti pôvodnej PKN parc. č. 3903 žalobkyňou k PKN parc. č. 3902 v 70-tych rokoch 20. stor.), pretože nebola splnená zákonná podmienka vydržania v podobe držby predmetu vydržania (bod 25. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Inak povedané, žalobkyňa neprestala byť podielovou spoluvlastníčkou pozemku KN E parc. č. 3903 o výmere 1193 m2 v dôsledku vydržania (spolu)vlastníckeho práva žalovanými 1. až 4.. K uchopeniu držby sporného pozemku žalovanými 1. až 4. podľa odvolacieho súdu nedošlo ani po jeho vydaní poľnohospodárskym družstvom v r. 1993 alebo 1994 (27. bod odôvodnenia rozsudku), pretože títo si boli vedomí, že vydávaný pozemok (t. j. bez časti „priplotenej“ žalobkyňou) je v podielovom spoluvlastníctve (ich a žalobkyne), ktorého zrušenie a vyporiadanie nebolo tvrdené ani preukázané; za prevod nemožno pre nedostatok písomnej formy považovať postoj žalobkyne pri vydávaní prezentovaný v konaní.

18. V druhom rade odvolací súd dospel k záveru (26. bod odôvodnenia jeho rozsudku), že k zániku podielového spoluvlastníctva strán sporu nedošlo ani v dôsledku reálnej delby pôvodnej pozemknížnej parcely. Urobil tak po zistení, že žalovaní žiadnu dohodu spoluvlastníkov o rozdelení spoločného pozemku predchádzajúcu „priploteniu“ netvrdili, a navyše nedostatok písomnej formy právneho úkonu týkajúceho sa nehnuteľností vyžadovanej právnou úpravou účinnou od 01. januára 1951 zakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu a rovnako nemôže viesť k vydržaniu vlastníckeho práva pre neoprávnenú držbu založenú na neospravedliteľnom právnom omyle.

19. Uvedené právne závery, nosné pre meritórne posúdenie existencie podielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaných 1. až 4. k pozemku KN E parc. č. 3903 o výmere 1193 m2 v kat. úz. T. P. dovolatelia (ani náznakom) nespochybnili.

20. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolacia argumentácia dovolateľov vzťahujúca sa na nedostatky riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a hodnotenia dôkazov nie je pre posúdenie sporu relevantná. Inak povedané, dovolatelia ani podľa obsahu dovolania (§ 124 CSP) nespochybnili závery odvolacieho súdu o tom, že nepreukázali (oprávnenú) držbu a následné vydržanie sporného pozemku, že nebola tvrdená a preukázaná dohoda o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva spoluvlastníkov k spornému pozemku ani záver o tom, že táto dohoda (ak by aj existovala) mala byť (ale nebola) uzavretá v písomnej forme. Ich argumentácia výmerami pozemkov (pred a po „priplotení“) vo väzbe na uvedené nosné meritórne dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu sama osebe nemôže obstať.

21. Dovolací súd po zistení, že konanie pred súdom prvej inštancie ani konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľmi namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

22. V spojitosti s nesprávnym právnym posúdením veci dovolatelia uviedli, že odvolací súd vyvodil nesprávny právny záver, keď „zrušil podielové spoluvlastníctvo k KN E parc. č. 3903 iba vo výmere 1193 m2, a nie k výmere predstavujúcej súčet výmery 1193 m2 s výmerou plochy zakreslenej G.. X. v geometrickom pláne č. 10C-5/2007, t. j. plochy, ktorá by sa v predĺžení cez cestu (č. 1161) napojila na

KN C parc. č. 1179/2, ktorá tiež vznikla z KN E parc. č. 3903“.

23. Dovolací súd pripomína, že právnu istotu nastolenú právoplatným súdnym rozhodnutím možno v právnom štáte narušiť len v nevyhnutnom rozsahu a výnimočne, preto je dovolanie mimoriadnym opravným prostriedkom. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je prípustné iba proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia v dovolaní nastolenej právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

24. Z obsahu dovolania (§ 124 CSP) vyplýva, že dovolatelia nesúhlasili so záverom odvolacieho súdu o rozsahu (výmere) pozemku, ku ktorému zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo resp. s tým, že podielovou spoluvlastníčkou tejto nehnuteľnosti je naďalej aj žalobkyňa. Za nesprávne právne posúdenie veci označili záver súdov o zrušení podielového spoluvlastníctva k KN E parc. č. 3903 iba vo výmere 1193 m², a nie k výmere predstavujúcej súčet výmery 1193 m² s výmerou plochy zakreslenej G.. X. v geometrickom pláne č. 10C-5/2007, t. j. plochy, ktorá by sa v predĺžení cez cestu (č. 1161) napojila na KN C parc. č. 1179/2, ktorá tiež vznikla z KN E parc. č. 3903. Dovolací súd konštatuje, že takéto tvrdenia nepredstavujú vymedzenie právnej (nie skutkovej) otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ani pri najlepšej snahe starostlivo porozumieť dovolaniu z jeho obsahu totiž nie je možné vyvodiť (§ 124 CSP), ktorú právnu otázku mali dovolatelia na mysli.

25. Dovolací súd uzatvára, že na základe dôvodov uvedených dovolateľmi dospel k záveru, že nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, čo by zakladalo odmietnutie dovolania. Vzhľadom na súčasne uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdení existencie vady zmätočnosti, ktorá by bola porušením práva dovolateľov na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP], naplnenie ktorého dovolací súd nezistil, však dovolací súd dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

26. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozsudku prihliadajúc na úplný úspech žalobkyne v dovolacom konaní a skutočnosť, že jej v dovolacom konaní nijaké trovy nevznikli (§ 255 ods. 1 CSP a § 453 ods. 1 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.